

Debat: Glemmer vi myndighedsfunktionen i jagten på bedre økonomistyring?

Det specialiserede voksenområde er under massivt pres. Men hvis ikke afgørelserne er korrekte, kan hverken kontraktstyring, recovery-orienterede indsatser eller datamodeller redde økonomien.

Rune Hagel Andersen, freelanceanalytiker og tidligere kommunal leder på socialområdet, og Sandra Larsen, specialist og underviser indenfor det specialiserede voksenområde.

RUNE HAGEL ANDERSEN Freelanceanalytiker og tidligere kommunal leder på socialområdet

SANDRA LARSEN specialist og underviser indenfor det specialiserede voksenområde

18. MARTS 2026 KL. 05.30

Dette er et debatindlæg. Indlægget er udtryk for skribentens holdning. Du er velkommen til at deltage i debatten – send dit indlæg til debat@socialmonitor.dk.

Det specialiserede voksenområde er under massivt pres. Udgifterne stiger, kravene til dokumentation vokser, og kommunerne leder med lys og lygte efter nye greb til at sikre både faglig kvalitet og økonomisk ansvarlighed. Vi ser øget

fokus på kontraktforhandlinger, visitationsudvalg, dataunderstøttelse og nye styringsværktøjer.

Men midt i alle disse tiltag overser vi en afgørende brik: myndighedsfunktionen. Hvis ikke afgørelserne er juridisk korrekte og fagligt solide, kan hverken kontraktstyring, recoveryorienterede indsatser eller datamodeller redde økonomien. Tværtimod risikerer vi at styre på et forkert grundlag.

Afgørelsen er fundamentet, ikke forhandlingen

Det er den individuelle og konkrete afgørelse, der fastsætter borgerens ret til hjælp efter Serviceloven. Det er her, rammen sættes for, hvad der bevilges og hvad der skal købes. Enten internt i kommunen eller eksternt. Alligevel ser vi en tendens til, at fokus forskydes mod prisforhandling, indsatsmål og opfølgning, før fundamentet er på plads. Det er problematisk.

Legalitetsprincippet er klart: Kommunen må kun købe det, der er truffet afgørelse om. Hverken mere eller mindre. Og nødvendighedsbegrebet (altså princippet om, at hjælpen skal være strengt nødvendig og ikke mere end højst nødvendigt), som udspringer af kompensationsprincippet (det grundlæggende princip om, at man skal kompensere for en ulempe eller et tab), forpligter myndigheden til nøje at vurdere, hvilken hjælp der reelt er nødvendig.

Hvis afgørelsen er uklar eller utilstrækkeligt oplyst, bliver indkøbet tilsvarende uklart. Så opstår der tvivl om roller og ansvar, uigennemskuelige kontrakter og i værste fald ugyldige afgørelser. Det går ikke kun ud over økonomien. Det går ud over borgerens retssikkerhed.

Data bliver kun så gode som afgørelserne

Med implementeringen af Fælles Faglige Begreber og VUM 2.0 fra Social- og Boligstyrelsen har kommunerne fået stærke redskaber til systematik og datadrevet styring. Det er positivt. Men data kan ikke kompensere for mangelfuld jura.

Hvis der bevilges ydelser på et uklart eller forkert grundlag, bliver de data, vi efterfølgende analyserer og styrer efter, tilsvarende misvisende. Så risikerer vi at træffe strategiske beslutninger på baggrund af fejlbehæftede forudsætninger. Kommunernes Landsforening har i flere sammenhænge peget på behovet for bedre styring på socialområdet. Men debatten handler ofte om ledelse, tilsyn og opfølgning, og ikke om kvaliteten af selve afgørelsen. Det er her, vi bør starte.

Indsatsmål er ikke det samme som ret til hjælp

Recoveryorienteret rehabilitering og borgerinddragelse er vigtige elementer i en moderne socialindsats. Men vi må ikke forveksle indsatsmål med serviceydelser. Indsatsmål hører hjemme i handleplanen efter Servicelovens § 141. De er et samarbejdsredskab og et tilbud til borgeren. Serviceydelserne derimod er den konkrete hjælp, som myndigheden har truffet afgørelse om, og som kan påklages.

Når kommuner begynder at styre primært på indsatsmål frem for på de bevilgede ydelser, risikerer vi at flytte fokus væk fra det juridiske grundlag. Hjælp bevilges ikke på baggrund af fremtidsønsker, men på baggrund af dokumenteret og aktuel nedsat funktionsevne.

Det kræver solid sagsoplysning. Alligevel hjemviser Ankestyrelsen fortsat sager, fordi de ikke er tilstrækkeligt oplyst. Det burde være et klart signal: Problemet ligger ikke kun i styringsmodellerne, men i den praksisnære myndighedsudøvelse.

Økonomistyring begynder i enkeltsagen

Den reelle økonomistyring foregår ikke kun i direktionen eller i kontraktforhandlingsrummet. Den starter i den enkelte sag, fra sagsoplysning til afgørelse og videre til indkøb og dokumentation. Myndighedens afgørelseskompetence kan ikke delegeres til leverandøren. Det er forvaltningsmyndigheden, der har ansvaret både juridisk og økonomisk. Hvis vi vil have bedre økonomisk styring på det specialiserede voksenområde, skal fundamentet være i orden. Og fundamentet er myndighedsfunktionen.

Deltag i debatten – send dit indlæg på 300-600 ord, svarende til maksimalt 4.000 tegn, sammen med et billede af dig selv og navn på fotografen til debat@socialmonitor.dk.